

Zorgniveaus en Onderwijscontinuüm Onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen

Niveau	Titel	Beknopte omschrijving	Wie	Aanbod
1	Reactieve ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs zonder enige passende onderwijs aanpassing. Er wordt reactief gereageerd op onderwijsbehoeftes (veelal vraag vanuit ouders).	Groepsleerkracht	Geen signalering van meerbegaafde leerlingen door de school Basisaanbod met geen of weinig differentiatie voor MHB leerling Geen beleidsplan
2	Leerkracht afhankelijke ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs en afhankelijk van de leerkracht zijn er in het leerjaar (enkele) passende onderwijs aanpassingen in de klas.	Groepsleerkracht	Deels / hapsnap: Signaleren van meerbegaafde leerlingen Compacten en verdiepen van één domein/vak Geen zicht op doorgaande lijn Nog geen beleidsplan
3	Basisondersteuning Structureel intensief verdiept arrangement = doel voor alle scholen in het SWV in 2020	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs en in alle leerjaren vindt structureel signalering en een tot op zekere hoogte passende onderwijs aanpassing plaats in de klas. De aanpassing is echter niet voor alle hoogbegaafde leerlingen toereikend.	De rollen/taken zijn duidelijk afgesproken in de school betreffende signalering en uitvoering. Groepsleerkracht IB Adviezen MHB specialist School Schoolbestuur	Signaleren van meerbegaafde leerlingen Instructie bij het compacten en verdiepen van minimaal twee domeinen/vakken Er is structureel sprake van een aangepast basis en verrijkingsaanbod met een doorgaande lijn in alle groepen Er is een beleidsplan gebaseerd op één van de verschillende definities, kenmerken

				en onderwijsbehoefte bij meer/ hoogbegaafdheid. Dit leidt tot een brede of smalle doelgroep en meer of minder niveaus aan de bovenkant.
4	Gevorderde ondersteuning	<p>De meer- en hoogbegaafde leerlingen maken gebruik van de basisondersteuning, maar de zogenaamde moeilijke doelgroep wordt ook gesignaleerd en er is tevens een verdergaande differentiatie en een verdergaand ondersteuningsaanbod in en/of buiten de klas. De aanpassing is voor een grotere groep hoogbegaafde leerlingen toereikend, maar voor een deel niet (exceptioneel hoogbegaafd en/of twice-exceptional). MHBkinderen hebben baat bij homogene groepen: een gedachte als inclusief onderwijs kan daarmee wringen. Het op termijn realiseren van <i>gelegenheden</i> tot het treffen van ontwikkelingsgelijken / gelijkstemden is van groot belang voor de leerresultaten en het welbevinden.</p>	<p>De rollen/taken zijn duidelijk afgesproken in de school betreffende signalering en uitvoering.</p> <p>Groepsleerkracht</p> <p>Adviezen MHB specialist</p> <p>Plusklas-leerkracht</p> <p>School</p> <p>Schoolbestuur</p>	<p>Er is een beleidsperiode van 4 jaar voltooid wat heeft geleid tot duidelijke resultaatafspraken.</p> <p>Ook minder opvallende meer/hoogbegaafde leerlingen worden gezien</p> <p>Te denken valt aan signaleren van een moeilijk profiel of het opzetten van een deeltijd plusklas.</p> <p>De school bepaalt welke aanvullende (vvaardigheids-)doelen bereikt kunnen worden op de school, indien de leerling door een compacte leerlijn méér doelen kan bereiken.</p> <p>Er zijn meer dan twee compacte en verrijkte leerlijnen voor alle leerjaren: letterlijk 60% of 80% schrappen, dan wel andere domeinen dan rekenen en taal aan te pakken.</p>

5	Gespecialiseerde ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen maken gebruik van de gevorderde ondersteuning en kunnen gebruik maken van zeer gespecialiseerde ondersteuning in gedragsproblematiek en leerproblematiek. Ook een voorziening als fulltime HB onderwijs valt onder deze gespecialiseerde ondersteuning.	De rollen/taken zijn duidelijk afgesproken in de school betreffende signalering en uitvoering. Groepsleerkracht Adviezen MHB specialist Plusklas-leerkracht School Schoolbestuur	Niveau 4 met : Evt. full time aanbod, en/of een specifiek aanbod voor twice exeptionals,
---	--------------------------------	---	---	---

Over het algemeen geldt voor veel scholen in Nederland dat zij zich in niveau 2 van de rangschikking bevinden namelijk ongeveer 70-75%, waarbij diverse scholen soms wel onderdelen uit een ander niveau toepassen.

Alle scholen binnen het samenwerkingsverband willen minimaal de basisondersteuning niveau 3 bieden aan (hoog)begaafde leerlingen. De basisondersteuning is voor een aantal begaafde leerlingen voldoende. Maar er blijven leerlingen die de gevorderde of gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben. De basisondersteuning is dan niet voldoende om te spreken van passend onderwijs.

Minimum eisen basisondersteuning:

Er is beleid over passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen inclusief visie, invulling begrip (hoog)begaafdheid, doelstelling, beoogde resultaten, benoeming doelgroep, professionaliseringsplan en begroting

- ✓ Structurele signalering in onder-, midden en bovenbouw
- ✓ Er zijn aanvullende verrijkinsdoelen geformuleerd
- ✓ Voor minimaal 2 domeinen (bijvoorbeeld Taal en Rekenen) wordt structureel de lesstof compact aangeboden: minimaal compacten tot 60% en dus 40% schrappen
- ✓ De vrijgekomen tijd na compacten wordt structureel aangevuld met passend verrijksstof op basis van de geformuleerde verrijkinsdoelen
- ✓ Het verrijksmateriaal sluit aan bij de leerdoelen en onderwijsbehoeftes van (hoog)begaafde leerlingen
- ✓ Differentiatie vindt plaats in het rooster (weektaak), leerdoelen en instructie voor de onder-, midden- en bovenbouw (hoog)begaafde leerlingen

En:

- ✓ De bovenstaande minimum eisen basisondersteuning wordt in *elke* klas door *elke* leerkracht gegeven: *onafhankelijk* van de leerkracht krijgt de (hoog)begaafde leerling alle leerjaren minimaal de basisondersteuning.

Goede signalering is belangrijk voor een passend onderwijsaanbod.

Signaleringslijsten zijn opgenomen in de DATABANK MHB van het SWV.

Vaak wordt een ontwikkelingsvoorsprong vanaf groep 3 echt duidelijk, eerder kun je kleuters met een (grote) ontwikkelingsvoorsprong o.a. herkennen aan:

- een goede taalontwikkeling hebben (moeilijke woorden, ingewikkelde zinsconstructies, wederkerig gesprek);
- bijzonder gevoel voor humor hebben (woordgrapjes);
- brede algemene kennis hebben; - een goed geheugen hebben;
- een groot analytisch vermogen hebben; - eerder dan andere kleuters wederkerig spel laten zien;
- voorlopen op sociaal gebied, waardoor communicatiemisverstanden kunnen ontstaan;
- snel van begrip zijn (reactie op vragen in de kring); - uitzonderlijke prestaties op jonge leeftijd laten zien; - beschikken over een groot probleemoplossend vermogen en komen met creatieve oplossingen; - nieuwsgierig zijn;
- grote concentratie kunnen laten zien bij opdrachten die om onderzoekend gedrag vragen

Een hoogbegaafde leerling:	
<ul style="list-style-type: none"> • Heeft altijd vragen; • Is een grote gisser (en probeert uit de context af te leiden); • Is een zeer nieuwsgierige onderzoeker; • Is vaak diep mentaal en fysiek betrokken (en soms afwezig hierdoor); • Drijft op complexiteit; • Gebruikt vaak ongewoon en complex vocabulaire; • Heeft flitsende, onnozele en vreemde ideeën; • Hangt rond en test uit; • Discussieert in detail, is kritisch en bewerkt stellingen;	<ul style="list-style-type: none"> • Kan bovengemiddeld, gemiddeld en ook onder gemiddeld presteren; • Laat sterke gevoelens en opties zien; • Weet het vaak al; • Toont meesterschap na één à twee repetities; • Ontwikkelt ideeën; • Prefereert vaak ouder gezelschap; • Onderzoekt de toepassingen; • Start projecten; • Creëert nieuwe ontwerpen; • Geniet van leren; • Is een uitvinder; • Is hoogst zelfkritisch.

Figuur 2 Gedragskenmerken van hoogbegaafde leerlingen

Hoogbegaafde leerlingen waarbij de ontwikkeling op sociaal emotioneel gebied niet in gelijke pas loopt hebben het zwaar. Om dit in kaart te kunnen brengen is het van belang de leerlijnen SEL van het SLO als screeningsinstrument te gebruiken en tevens te werken aan de vaardigheden die het leren op passend cognitief niveau belemmeren. <https://slo.nl/thema/meer/gezonde-leefstijl/doelgroepen-thema/sociaal-emotionele/>

Actueel aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen binnen het SWV Drechtsteden:

Niveau 1 t/m 4

Verrijkingsaanbod VO voor PO leerlingen in projectvorm of 1 dag in de week (One day Fast Forward)

Aanbod tussenjaar PO-VO voor versnellers Fast Forward

In ontwikkeling 2020: Observatiegroep Dubbelbijzonder

Doorgaande lijn met het VO

Checklist POVO MHB

Overdracht met het ontwikkelde bolletjesformulier

VO niveau 3 ,4, 5 aanbod in verregaande ontwikkeling